

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

І Н С Т Р У К Ц І Я

№ 45

**з охорони праці
для слюсаря-сантехніка**

м. Суми

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖЕНО:
наказ ректора
від 17 вересня 2020 р.
№ 0748-I

І Н С Т Р У К Ц І Я № 45

З ОХОРОНИ ПРАЦІ ДЛЯ СЛЮСАРЯ-САНТЕХНІКА

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Дія інструкції поширюється на працівників, які виконують сантехнічні роботи на об'єктах університету (далі – слюсарі-сантехніки).

1.2. До виконання сантехнічних робіт допускаються працівники віком не молодше 18 років, які пройшли медичний огляд, вступний та первинний інструктаж з питань охорони праці та пожежної безпеки, а також навчання безпечним методам ведення таких робіт.

1.3. Слюсарі-сантехніки повинні один раз на 3 місяці проходити повторні інструктажі з питань охорони праці, а при виконанні разових робіт, безпосередньо не пов'язаних із посадовими обов'язками або обов'язками за спеціальністю, – цільовий інструктаж відповідно до характеру виконуваної роботи.

1.4. Один раз на рік слюсарі-сантехніки повинні проходити перевірку знань відповідних нормативних актів з охорони праці та пожежної безпеки.

1.5. При залученні слюсаря-сантехніка до виконання робіт, пов'язаних з його підняттям на висоту 1,3 м і вище, він повинен попередньо пройти медичний огляд та спеціальне навчання з безпечного виконання робіт на висоті.

1.6. Кожен працівник під час виконання своїх трудових обов'язків повинен:

– виконувати тільки ту роботу, яка передбачена робочими інструкціями або доручена йому керівником;

– дотримуватися правил внутрішнього трудового розпорядку;

– дбати про особисту безпеку і здоров'я, а також про безпеку і здоров'я оточуючих людей в процесі виконання будь-яких робіт чи під час перебування на території університету;

– знати і виконувати вимоги правил пожежної безпеки, знати місця знаходження первинних засобів пожежогасіння та уміти ними користуватися;

– знати і виконувати вимоги нормативно-правових актів з охорони праці, вимоги санітарно-гігієнічних норм і правил, вміти надавати домедичну допомогу;

– користуватися передбаченими засобами колективного та індивідуального захисту.

1.7. Палити та приймати їжу дозволяється тільки у спеціально відведених для цього місцях.

1.8. Основними шкідливими та небезпечними виробничими факторами, які за певних обставин можуть призвести до травматизму чи професійних захворювань, є такі:

– підвищена напруга електричної мережі;

– робочий інструмент та заготовки, що обробляються;

– підвищені рівні фізичного навантаження;

– підвищена чи знижена температура повітря;

– підвищена запиленість або загазованість повітря робочої зони.

1.9. Працівник безоплатно забезпечується спецодягом, спецвзуттям та іншими засобами індивідуального захисту (ЗІЗ) відповідно до діючих Типових галузевих норм.

1.10. Працівник має право відмовитися від роботи, якщо умови її виконання створюють загрозу його здоров'ю або життю чи суперечать вимогам нормативних актів з охорони праці.

1.11. За порушення вимог цієї інструкції працівник несе адміністративну, дисциплінарну та карну відповідальність згідно діючого законодавства України.

2. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ ПЕРЕД ПОЧАТКОМ РОБОТИ

2.1. Працівник перед початком роботи повинен:

– одягнути та привести до ладу передбачені для виконання роботи спецодяг, спецвзуття та ЗІЗ;

– отримати завдання у керівника робіт;

– оглянути і підготувати робоче місце і підходи до нього на відповідність вимогам безпеки, прибрати все зайве, не захаращуючи при цьому прохід, перевірити стан підлоги на робочому місці, мокро або слизьку підлогу необхідно протерти;

– оглянути інструмент, інвентар, пристосування, перевірити їх справність;

– розташувати інструменти на робочому місці з максимальною зручністю для користування, не допускати в зоні роботи наявності непотрібних предметів;

– переконатися в достатній освітленості робочого місця; якщо освітленість робочого місця недостатня або несправні освітлювальні пристрої, доповісти про це безпосередньому керівнику для вжиття відповідних заходів.

2.2. У разі виконання робіт в колодязях, підготувати:

– лямковий запобіжний пояс з мотузкою і каску. Мотузка по довжині повинна на 2 метри бути довше глибини колодязя, мати по всій довжині на відстані 250 – 300 мм вузли і бути перевірена на розрив навантаженням 200 кг;

– газоаналізатори або індикатори газу;

– ручний вентилятор та акумуляторний ліхтар напругою не вище 12 В;

– огороження та плакати.

2.3. Перед початком робіт з ремонту трубопроводу (теплопроводу) переконатися у тому, що засувки, вентиляції щільно закриті, тиск в трубопроводі відсутній. Не дозволяється приступати до робіт за наявності надлишкового тиску в трубопроводі.

2.4. При виявленні загрози безпечному проведенню роботи, необхідно доповісти про це безпосередньому керівнику і до роботи не приступати. Дозволяється приступати до роботи тільки після усунення виявлених недоліків.

3. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ ПІД ЧАС РОБОТИ

3.1. Працівник під час роботи повинен бути уважним, не відволікатися та не відволікати інших працівників.

3.2. Утримувати в чистоті і порядку робоче місце, не захаращувати його інструментом, матеріалами, заготовками, деталями і сторонніми предметами, своєчасно прибирати відходи у відведене для них місце. Інструмент на робочому місці необхідно розміщувати так, щоб запобігти його скочуванню або падінню.

Не дозволяється класти інструмент на поручні огорожень або на необгороджений край площадки рихтувань, помосту, а також поблизу відкритих люків, колодязів тощо

3.3. Щоб уникнути ураження електричним струмом не допускається доторкатися до відкритих струмоведучих частин електроустаткування, відкривати дверці електричних розподільних шаф, знімати кожухи пускових пристроїв тощо.

3.4. Зняті при ремонті устаткування вузли та деталі необхідно складувати стійко, уникати можливості їх падіння, при необхідності – закріплювати їх.

3.5. Усі ремонтні роботи на діючих трубопроводах, крім підтягування болтів фланцевих з'єднань, сальників, необхідно проводити тільки після відключення подачі води на ділянку, що ремонтується.

3.6. При відключенні трубопроводу (або його ділянки) для ремонту на закритий вентиль або засувку для запобігання випадкової подачі води на ділянку, що ремонтується, необхідно вивісити попереджувальний плакат з написом "Не відкривати – працюють люди!". Маховик вентиля (засувки) замкнуті на замок, між фланцями поставити заглушки з хвостовиками.

3.7. Розбирання з'єднань трубопроводу необхідно проводити поступово. Залишки води або конденсату зливати з трубопроводу в задалегідь підготовлену ємність.

3.8. При відсутності пристроїв, що дозволяють попередньо звільнити від води ділянку трубопроводу або устаткування, яке необхідно відключити, їх спорожнення необхідно проводити шляхом послаблення частини болтів фланцевого з'єднання з боку, протилежного місцю свого знаходження.

3.9. При обслуговуванні чавунної арматури підтягування болтів фланцевих з'єднань необхідно виконувати при температурі теплоносія не вище 90 °С. При необхідності допускається виконувати такі роботи при більш високій температурі, але тиск в трубопроводі при цьому не повинен перевищувати 0,3 МПа (3 ат). Підтягування сальників допускається виконувати при тиску не вище 1,2 МПа (12 ат).

3.10. Щоб уникнути травмування, підтягування муфтової арматури і гайок контрольно-вимірювальних приладів (для усунення течі через різьбові з'єднання) необхідно виконувати гайковими ключами відповідних розмірів. Не дозволяється застосовувати для цього газові ключі, а також важелі-подовжувачі.

3.11. Заповнення ділянок трубопроводів, що включаються в діючу мережу, необхідно виконувати через зворотну лінію. Щоб уникнути порушення щільності фланцевих з'єднань і пошкодження зварних стиків, температуру в тепловій мережі необхідно підвищувати поступово і рівномірно, зі швидкістю не більше 30 °С за годину. Не допускається заповнювати теплову мережу водою з температурою вище 70 °С.

3.12. При роботі на висоті використовувати справні драбини, стрем'янки, риштування тощо.

3.13. При виконанні робіт на висоті не допускається залишати незакріпленими деталі трубопроводів, що ремонтуються, навіть при короточасній перерві в роботі.

3.14. При виконанні робіт з обслуговування або ремонту теплових пунктів дотримуватися таких заходів безпеки:

- всі відключення, перемикання і включення місцевих систем, які проводяться в процесі пуску, зупинки або нормальної експлуатації, виконувати, діючи позмінно засувками на прямій та зворотній лініях теплопроводу, при цьому стежити за тим, щоб тиск в системі не піднімався вище допустимого;

- відключення системи виконувати почерговим закриванням засувок, починаючи з лінії подачі, а включення системи навпаки – з відкривання засувки на зворотній лінії;

- затягування болтів фланцевих з'єднань і підтягування сальникових ущільнень арматури проводити рівномірно, по контуру, для того щоб уникнути перенапруг в чавунних деталях і їх пошкодження.

3.15. Безпосередньо перед розбиранням насоса слід переконатися в його відключенні від трубопроводів, в повній відсутності тиску, а також в щільності запірної арматури. При нещільності запірної арматури повинні встановлюватися інвентарні заглушки.

3.16. Включення тепловикористовуючих установок після закінчення ремонтних робіт проводиться тільки з дозволу керівника робіт.

3.17. При технічному огляді та виконанні робіт, пов'язаних зі спуском в колодезь, необхідно дотримуватися наступних вимог безпеки:

- а) роботи в колодезі проводяться бригадою, що складається не менше ніж з трьох працівників, один з яких працює в колодезі, другий – на поверхні, третій – спеціально спостерігає за роботою і в разі необхідності надає допомогу працюючому в колодезі. Забороняється відволікати спостерігача на інші роботи доти, поки працюючий в колодезі не підніметься на поверхню. Зі складу бригади виділяється особа, відповідальна за проведення робіт.

- б) кришку колодезя відкривати за допомогою спеціального гака і лома. Забороняється відкривати кришку руками.

в) встановити біля відкритих колодязів, ям необхідні огорожі, попереджувальні плакати та дорожні знаки. У темний час доби на стійках сигнальних знаків вивісити ліхтарі з лінзами червоного кольору.

г) вжити заходів до відключення підвідних до каналізаційних пристроїв трубопроводів і вивісити в місцях відключення плакати з написом: "Не відкривати – працюють люди!".

д) за 6 – 8 годин до початку роботи відкрити кришки люків двох сусідніх і робочого колодязів для їх провітрювання.

е) перед початком робіт у колодязі необхідно за допомогою газоаналізатора переконатися у відсутності в ньому загазованості. При виявленні загазованості колодязь повинен бути провентильований шляхом використання примусової вентиляції.

ж) перед спуском в колодязь необхідно переконатися в міцності скоб (сходів) за допомогою жердини, надіти каску і запобіжний пояс (з наплічними ременями) зі страхувальним канатом, міцно закріпленим зовні. Не допускається працювати в колодязі без запобіжного пояса і каски.

и) якщо газ із колодязя повністю видалити неможливо, спускатися в колодязь дозволяється тільки в шланговому протигазі, який виходить на поверхню не менше ніж на 2 м. У цьому випадку спостерігати за працюючим в колодязі повинен бригадир або керівник робіт. Працювати в колодязі в протигазі з викидним шлангом дозволяється без перерви не більше 10 хвилин.

к) для освітлення робочого місця в колодязі допускається застосовувати акумуляторний ліхтар напругою не вище 12 В.

л) при різкому погіршенні самопочуття слюсар-сантехнік повинен негайно подати сигнал спостерігачеві, припинити роботу і вийти на поверхню.

4. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ ПІСЛЯ ЗАКІНЧЕННЯ РОБОТИ

4.1. Привести робоче місце в належний стан. Прибрати сміття, залишки матеріалів тощо.

4.2. По закінченні роботи в колодязі надійно закрити його кришкою, зняти огороження і попереджувальні знаки.

4.3. Після закінчення ремонту насосів або інших видів обладнання та механізмів, зняти запобіжні кожухи, огорожі, кришки тощо необхідно встановити на свої місця.

4.4. Робочий інструмент і пристосування почистити і прибрати до відведених для зберігання місць.

4.5. Зняти спеціальний одяг, спецвзуття, інші ЗІЗ та помістити їх до місця зберігання.

4.6. Вимити руки, обличчя, при необхідності прийняти душ, переодягнутися у чистий одяг.

4.7. Доповісти керівнику про виявлені під час роботи недоліки.

5. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ В АВАРІЙНИХ СИТУАЦІЯХ

5.1. В процесі роботи можуть виникнути наступні аварійні ситуації:

– загоряння обладнання або матеріалів, виникнення пожежі;

– пошкодження ізоляції електрообладнання, виникнення напруги дотику та крокової напруги;

– поява газу в колодязі (метан, сірководень тощо);

– підтоплення колодязів, приміщень тощо;

– розрив трубопроводів чи теплопроводів;

– дія природних факторів або явищ (підвищена або знижена температури, снігопад, гроза тощо).

5.2. У разі виникнення аварійної ситуації необхідно:

– обгородити небезпечну зону і не допускати в неї сторонніх осіб; якщо обстановка не загрожує життю і здоров'ю працівників і не призведе до більш тяжких наслідків, необхідно її зберегти такою, якою вона була на момент настання події, для проведення розслідування;

– при пожежі приступити до її ліквідації; якщо погасити пожежу своїми силами неможливо, викликати пожежну команду;

– повідомити про те, що сталося, керівника робіт.

5.3. У разі настання нещасного випадку:

– негайно звільнити потерпілого від дії вражаючого фактору;

– перенести його в безпечне місце;

– визначити стан потерпілого, при необхідності надати йому домедичну допомогу, а у тяжких випадках викликати "швидку медичну допомогу".

5.4. При ліквідації аварійної ситуації виконувати вказівки керівника робіт.

Склав:

Провідний фахівець відділу охорони праці
та пожежної безпеки

К.С. Босенко

Узгоджено:

Начальник відділу охорони праці
та пожежної безпеки

К.О. Каріх

В.о. начальника юридичного відділу

Н.Ю. Заїка

Голова комісії профкому з питань
охорони праці

М.М. Олада